

The Analysis of Questions Including Visuals in SBS Turkish Tests

Gürkan Tabak¹

¹Erciyes University, Turkey

ARTICLE INFO

Article History:

Received 07.07.2011

Received in revised form

08.08.2011

Accepted 15.08.2011

Available online

02.04.2012

ABSTRACT

The restructured primary education programs have different reflections on Turkish educational system and these reflections continue to be. A reflection of the renewed primary education programs has been noticed in exam for the transition to secondary school. A new exam under the name of Placement Test (SBS) has been applied since 2008. Compared with other tests, significant changes have been made within the scope of the SBS. One of these changes is to give place to the questions including images in SBS Turkish tests. When literature is reviewed, it is seen that there has been no research which analyzes the questions including images in SBS Turkish tests. The purpose of this study is to analyze the rate, diversity and content of the questions including images in SBS Turkish tests according to 6th, 7th and 8th class levels. With this purpose, SBS test booklets were analyzed using document review method which is one of the qualitative research approaches. The rate, diversity and content of the questions including images in SBS Turkish tests in the class level were determined by applying Miles and Huberman's interactive model, coding and note-taking procedures and they were presented in findings of the research. According to the findings, it has been concluded that there is no standard in the rate by years and it was concentrated on them under specific headings in the range of variety and content. Provided that the results reached and recommendations made are taken into consideration, it is recommended that the images should be used in the new exam for transition to secondary school.

© 2012 IOJES. All rights reserved

Keywords:

SBS, SBS Turkish tests, questions including images

Extended Summary

The restructured primary education programs have different reflections on Turkish educational system and these reflections continue to be. A reflection of the renewed primary education programs has been noticed in exam for the transition to secondary school. A new exam under the name of Placement Test (SBS) has been applied since 2008. Compared with other tests, significant changes have been made within the scope of the SBS. One of these changes is to give place to the questions including images in SBS Turkish tests.

Purpose

When literature is reviewed, there has been no study made for the purpose of analysing the images in SBS Turkish questions. Lack of such a study shows that there is a need for a case determination study. The purpose of this study is to determine the rate, diversity and content of the questions including images in SBS Turkish tests by years.

¹ Erciyes University, Education Faculty, Turkish Language Teaching Department, Turkey
Telephone: +90 3524374901/37215
Fax: +90 3524378834
gurkantabak@gmail.com

Method

In this study, the document review method which is one of the qualitative research approaches was used. "Document review includes the analysis of the written materials including the information about the case and cases to be aimed to investigated" (Yıldırım and Şimşek, 2008: 187). The understanding and analysing of documents is a critical stage for the research (Akturan, 2008). In this study, the document review method which is one of the qualitative research approaches was used, and first of all, 2008-2011 SBS question booklets were reached as they are the materials of the study. As last OKS was performed in 2008 for 8th grades and the last SBS was applied in 2011; SBS was not applied for 8th and 6th grades in these years. For this reason, a total of 10 SBS question booklets at the level of 6th, 7th and 8th classes were analyzed between 2008 and 2011 (http://oges.meb.gov.tr/sbs_groru.htm). 210 Turkish questions of these booklets were obtained as data and Miles and Huberman's interactive model was used and coding and note-taking procedures were applied.

Results

1. The rate of questions presented with images by years in class level.

In 6th class level there are 19 questions in SBS. 11 questions in 2008, 9 questions in 2009 and 6 questions in 2010 were prepared by images. There are 21 questions in 7th class level. 13 questions in 2008, 5 questions in 2009, 8 questions in 2010 and 7 questions in 2011 were prepared by images. There are 23 questions in 8th class level. 10 questions in 2009, 9 questions in 2010 and 7 questions in 2011 were prepared by images.

2. The classification of the questions presented with images according to the types:

When the questions presented with images are classified according to their types, these findings are given as followed: At 6th class level, 11 questions were prepared by pictures, graphs and tables but figures and symbols were not used in 2008. In 2009, 9 questions were prepared by pictures, symbols, graphs and tables but figures were not used. In 2010, 6 questions were prepared by figures, pictures and tables but symbols and graphs were not used. At 7th class level, 13 questions were prepared by pictures, figures and tables but symbols and graphs were not used in 2008. In 2009, 5 questions were prepared by pictures and tables but figures, symbols and graphs were not used. In 2010, 8 questions were prepared by figures, pictures, symbols, graphs and tables. In 2011, 7 questions were prepared by pictures and tables but figures, graphs and symbols were not used. At 8th class level, 10 questions were prepared by figures, pictures and tables but symbols and graphs were not used in 2009. In 2010, 9 questions were prepared by pictures, figures and tables but graphs and symbols were not used. And finally in 2011, 7 questions were prepared by pictures, figures and tables but graphs and symbols were not used.

3. The classification of the questions presented with images according to the content:

While 26 questions with images used in 3 years are distributed to various content at 6th class level, there are no questions including orthography in 2008 and the content of graphs, tables and visual interpretation in 2010. While 33 questions with images used in 4 years are distributed to various content at 7th class level, there are no questions including orthography and graphs, tables and visual interpretation in 2008; lexical meaning, orthography and graphs, tables and visual interpretation in 2009; graph, table and visual interpretation in 2010; and lexical meaning, graphs, tables and visual interpretation in 2011. While 26 questions with images used in 3 years distributed to various content at 8th class level, there are no questions including orthography and grammar in 2009; lexical meaning and graphs, tables and visual interpretation in 2010; orthography, grammar and graphs, tables and visual interpretation in 2011.

Conclusion

The use of images in Turkish questions in an exam, which is applied throughout the country and has the purpose of selecting, is an important step. It is seen that 85 of 210 Turkish questions in all applied SBS Turkish tests include images. It is also seen that there is no standard in number of SBS Turkish tests

including images by years. Furthermore, there is a decline in number of the questions including images. It is seen that the pictures were mostly used in the diversity of images in questions. Symbols and graphs were used least in the diversification of the images. In addition, it is clear that the distribution of images in questions to the content increased in sentence and meaning in the text.

According to the findings of the study:

Turkish questions supported with images should be used in the new exam for transition to secondary school to be applied as in SBS. There should be criteria and a standard in number of the questions including images.

The distribution of the questions supported with images according to diversity and content should be balanced. The visuals in SBS should be evaluated in terms of age level, purpose, suitability of visual design principles, print quality and so on. Furthermore, obtained information should be also used for the next exam for transition to secondary school.

Because of the reflection of visualization in every aspect of daily life and the use of images in SBS as a sign of this reflection, visual reading and presentation domains should be taken into consideration in Turkish Course Instructional Program of 6th and 8th grade students as a different learning domain.

SBS Türkçe Testlerindeki Görselleri İçeren Soruların İncelenmesi

Gürkan Tabak¹

¹Erciyes Üniversitesi, Türkiye

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihi:

Alındı 07.07.2011

Düzeltilmiş hali alındı
08.08.2011

Kabul edildi 15.08.2011

Çevrimiçi yayınlandı
02.04.2012

ÖZET

Yeniden yapılandırılan ilköğretim programlarının Türk eğitim sistemine farklı yansımaları olmuş ve olmaya devam etmektedir. Yenilenen ilköğretim programlarının bir yansıması da ortaöğretim kurumlarına geçiş sınavında görülmektedir. 2008 yılından itibaren Seviye Belirleme Sınavı (SBS) adı altında yeni bir sınav uygulamasına geçilmiştir. SBS kapsamında önceki sınavlara göre önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerden birisi de SBS Türkçe testlerinde görselleri içeren sorulara yer verilmesidir. Alanyazın tarandığında, SBS Türkçe testlerindeki görselleri içeren soruları incelemeye yönelik yapılmış bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışmanın amacı, SBS Türkçe testlerindeki görselleri içeren soruların; yıllara göre sınıf düzeyinde oranını, çeşitliliğini ve içeriğini incelemektir. Bu amaçla SBS soru kitapçıkları, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde doküman incelemesi yöntemiyle incelenmiştir. SBS Türkçe testlerindeki görselleri içeren soruların; analizinde Miles ve Huberman'ın etkileşimli modeli, kodlama ve not alma işlemleri uygulanarak yıllara göre sınıf düzeyinde oranı, çeşitliliği ve içeriği tespit edilmiş ve bulgular bölümünde sunulmuştur. Elde edilen bulgulara göre, SBS Türkçe testlerinde görselleri içeren soruların; oranında yıllara göre bir standart olmadığı, çeşitlilik ve içeriğe dağılımında ise belirli başlıklar altında yoğunlaştığı sonucuna varılmıştır. Ulaşılan sonuçlar ve yapılan öneriler dikkate alınmak koşuluyla ortaöğretim kurumlarına geçiş için uygulanacak yeni sınavda da görsellere yer verilmesi tavsiye edilmektedir.

© 2012 IOJES. Tüm hakları saklıdır

Anahtar Kelimeler:

SBS, SBS Türkçe testleri, görselleri içeren sorular

Giriş

Bilim ve teknolojiadaki gelişmeler, Avrupa Birliği (AB) uyum sürecinde yapılan değişiklikler, Pisa gibi uluslararası sınavlarda başarının elde edilememesi vb. nedenler Türk eğitim sistemini etkilemektedir. "Eğitim sistemini etkilemekle birlikte eğitim programlarının da yeniden yapılandırılmasını zorunlu hale getirmektedir" (Yıldırım, 2008: 314). Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), öğretim programlarının içinde bulunan çağın gereklerine cevap verecek biçimde geliştirilmesi ve uygulanması yönündeki çalışmalarını sürdürmektedir. Bu amaç doğrultusunda ilköğretim programları yeniden düzenlenerek; ilköğretim 1-5. sınıflar için 2005-2006 öğretim yılından itibaren, ilköğretim 6-8. sınıflar için de 2006-2007 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanılmıştır. İlköğretim programlarının düzenlemesi kapsamında, öğretim programlarının; çağdaş bir anlayışla dünya gerçeklerine uygun, bilim ve teknolojiye meydana gelen değişiklik ve yeniliklerin ışığında, yapılandırmacı bir yaklaşımla yeniden yapılandırılması çalışmaları yer almış ve bu önemli adıma paralel olarak yapılan yeni uygulamalardan birisi de ilköğretimden ortaöğretim kurumlarına geçişi düzenleyen sınav sisteminin yeniden yapılandırılması sonucu; sürece dayalı, öğretim programları ile uyumlu, öğrenci başarısını çok yönlü ve gerçekçi bir anlayışla değerlendiren "Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Sistemi" olmuştur (Genelge 2008/77).

Eğitim sürecinde hedeflenen amaçlara ulaşılması, süreçte yaşanan gelişmelerin yakından takip edilmesi, sürecin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi ve özellikle uygulamadaki eğitim programının gerçekçi bir şekilde değerlendirilebilmesi için yapılan ölçme ve değerlendirme çalışmaları önem arz etmektedir. Türkiye'de birçok ortaöğretim kurumuna, öğrenci seçme ve yerleştirme işlemi geçmişten günümüze merkezî bir sınavla yapılmaktadır. "Resmi Gazete'nin 27.08.2003 tarihli 25212. sayısında yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği ile 28.11.1964 tarihli ve 11868 sayılı Resmi Gazete'de

² Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü, Türkiye
Telefon:0352 4374901/37215
Fax:0352 4378834
gurkantabak@gmail.com

yayımlanan Lise ve Ortaokullar Yönetmeliği'ne dayanılarak hazırlanan Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Yönergesi'ne göre 2008 yılından itibaren uygulanmak üzere Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme Sınavı (OKS)'nın kaldırılıp, Seviye Belirleme Sınavı (SBS)'nin yapılmasına karar verilmiştir" (Doğan ve Sevindik, 2011: 311). 2008 yılında ilköğretim 6. ve 7. sınıf öğrencileri ilk defa SBS'ye girmiş, 8. sınıf öğrencilerine ise son kez OKS uygulanmıştır. "Bu sınavın amacı; MEB tarafından 2008/77 numaralı ve 12.11.2008 tarihli genelge ile 6, 7 ve 8' inci sınıflarda yapılan, sadece o yılın konularının yer aldığı ve sıralama amacı taşımadığı için öğretim programlarındaki kazanımların ölçülmesini hedeflemek, olarak belirlenmiştir" (Berberoğlu, 2009: 10).

"Öğretim programının yenilenmesine paralel olarak SBS'de çıkan sorular incelendiğinde, sınavla ilgili değişikliğin yalnızca bir isim değişikliği veya sınavın üç yıla yayılmasıyla sınırlı olmadığı; önceleri çoğunlukla dil bilgisi kurallarıyla anlama becerilerini test etmeye yönelik olan soruların yerini yenilenen öğretim programına paralel olarak daha çok dil becerilerini ölçmeyi amaçlayan, farklı zekâ alanlarına hitap edebilen, daha eğlenceli ve etkinlik temelli sorulara bıraktığı anlaşılmaktadır" (Çeçen, 2011: 203-204). "SBS'yi genelgedeki amaçlar doğrultusunda ülke genelinde niteliği arttırmayı amaçlayan oldukça önemli bir adım olarak değerlendiren MEB, ilgili uygulamayı amacına hizmet edecek formatta hazırlamak amacı ile oldukça farklı uygulamaları test kapsamına yansıtması; bunun en önemli kanıtı soru içeriklerinin günlük yaşam kapsamı çerçevesinde ele alınmak amacı ile görsel açıdan zengin bir formatta tasarlanmış olmasıdır" (Berberoğlu, 2009: 23).

İşler (2003)'e göre, görselleştirme insanların günlük yaşantısı için olduğu kadar eğitim yaşantısı için de önemli hâle gelmiştir. Görselliğin Türk eğitim sisteminde öğretim programları ve SBS boyutunda farklı yansımaları olmuştur. "Görsel Okuryazarlık" kavramına, "Görsel Okuma ve Görsel Sunu" başlığı altında 1-5. sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda ilk kez ayrı bir öğrenme alanı olarak yer verilmiş (MEB, 2009); ancak bu öğrenme alanına 6-8. sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer verilmemiştir. Bir yenilik olarak SBS Türkçe sorularında görsellere yer verilmesi, görsellik adına Türk eğitim sisteminde yaşanan önemli gelişmelerden birisidir. Görselleştirme adına SBS Türkçe soruları; resim, grafik, tablo, sembol ve şekillerle desteklenmiştir. El Tigi, Lewis ve Mac Entee (1996: 55)'ye göre, "aktarılan bilginin görsellerle tasarlanmış ve sentezlenmiş olması, bireylerin bilgiyi anlamasını ve kullanmasını olumlu yönde etkilemektedir". Görsellerin eğitimde pek çok işlevi vardır. "Eğitimde görseller anlamı somutlaştırma, güdüleme, tekrarlama, süsleme, simgeleme, düzenleme, açıklama ve dönüşüm gibi işlevler üstlenmişlerdir" (Winn, 1993; Heinch, Molenda ve Russel, 1999; akt. Çam, 2006: 17). Görsellerin öğretimdeki temel rolleri ise:

- "Kelimleri ve düşünceleri somutlaştırmayı sağlama,
 - Öğrencinin dikkatini çekmeyi sağlayan araçlar olma,
 - Anlaşılması zor düşünceleri basitleştirmek için kullanılma,
 - Fazladan bir kanal sağlama,
 - Kelimelere ve sözlere alternatif sağlama,
 - Ayrıca sözlü bilgiyi desteklemesidir"
- (http://ocw.metu.edu.tr/file.php/30/ders_notlari/32dersnotu1.pdf).

Visual Literacy: Learn to See, See to Learn kitabının yazarı Dr. Lynell Burmark ile yapılan Görsellerin Öğretimde ve Öğrenmede Önemi Üzerine adlı röportajda, Dr. Burmark şunları dile getirmektedir: "Görseller hâlâ bizim en güçlü aracımızdır. 3M şirketinin yaptığı araştırmaya göre görselleri metinlere nazaran 60,000 kat daha hızlı işleriz" (<http://ldaofmichigan.org/burmark.interview.pdf>).

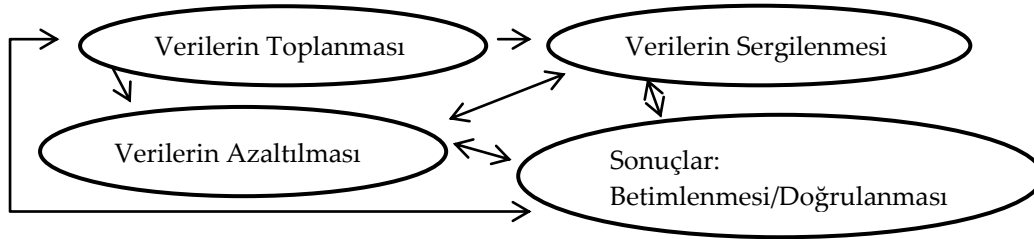
Alanyazın incelendiğinde SBS Türkçe sorularındaki görselleri incelemeye dönük yapılmış bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Böyle bir çalışmanın yapılmamış olması bir durum belirleme çalışmasına ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Bu araştırmanın amacı, SBS Türkçe testlerinde görsellerin yer aldığı soruların; yıllara göre oranını, çeşitliliğini ve içeriğini incelemektir.

Yöntem

Bu araştırmada, nitel araştırma yaklaşımıyla doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 187). Araştırma sürecinde dokümanların anlaşılması ve çözümlenmesi aşaması kritik bir evreyi oluşturmaktadır (Akturan, 2008).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Nitel araştırma yaklaşımlarından doküman incelemesi uygulanan araştırmada, öncelikle araştırmanın çalışma materyalini oluşturan 2008-2011 yılları SBS soru kitapçıklarına ulaşılmıştır. 2008 yılında 8. sınıflara son OKS'nin uygulanması ve 2011 yılında son SBS'nin yapılması sebebiyle adı geçen yıllarda 8. ve 6. sınıflar düzeyinde SBS yapılmamış; bu sebeple 2008–2011 yılları arasında 6, 7 ve 8. sınıflar düzeyinde toplam 10 SBS soru kitapçığı incelemeye alınmıştır (Bkz. http://oges.meb.gov.tr/sbs_groru.htm). Bu kitapçıklardan 210 Türkçe sorusu veri olarak elde edilmiş ve verilerin çözümlenmesinde Miles ve Huberman (1994)'ın oluşturduğu etkileşimli model kullanılmış, kodlama ve not alma işlemleri uygulanmıştır.

Şekil 1: Veri çözümlemesinin bileşenleri: etkileşimli model (Miles ve Huberman, 1994: 12)

Elde edilen 210 Türkçe sorusu, verilerin azaltılması aşamasında Türkçe testinde görselleri barındıran ve barındırmayan sorular şeklinde sınıflandırılmıştır. 210 Türkçe sorusundan görsellerle desteklenen 85 soru saptanmış ve veriler sergilenerek eldeki verilerin düzenli hale getirilmesi sağlanmıştır. Punch (2005: 193)'a göre, “çözümlemenin ilerlemesini sağlayan iki temel işlem, kodlama ve not almadır”. Çözümleme boyunca kodlama ve not alma işlemleri uygulanarak görsellerle desteklenen sorular çeşitlilik ve içerik bakımından sınıflandırılmıştır. Görsellerle desteklenen sorular, çeşitlilik bakımından şekil, sembol, resim, grafik ve tablo şeklinde; içerik bakımından ise sözcükte anlam, cümlede anlam, parçada anlam, yazım bilgisi, dil bilgisi, anlatım bozuklukları ve grafik, tablo, görsel yorumlama şeklinde sınıflandırılmıştır. Görsellerin şekil, sembol, resim, grafik ve tablo şeklinde çeşitlendirilmesinde ise İlköğretim 1-5. Sınıflar Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki görsel okuma ve görsel sunu kısmından yararlanılmıştır. “Güncel Türkçe Sözlük”te resim kelimesinin üçüncü anlamı fotoğraf olduğu için SBS’de yer alan fotoğraflar da resim başlığı altında incelenmiştir. İçerik sınıflamasının belirlenmesinde ise SBS’deki konu dağılımı dikkate alınmıştır.

İyi bir nitel çözümlemede veriler birçok kez gözden geçirilmelidir (Punch, 2005). Bu sebeple verilerin sınıflandırılması aşamasında da veriler sergilenerek verilerin düzenliliği sağlanmıştır. Etkileşimli modelin özelliği olarak modeli oluşturan çözümleme aşamaları doğrusal bir şekilde uygulanmamış, araştırma boyunca geriye dönüşler yapılarak çözümleme tamamlanmıştır. Çözümlemenin bir aşaması olarak sonuçlar biçimlendirilmiş, doğrulanması için geçerlik ve güvenilirlik çalışmasına geçilmiştir. Nitel araştırmalarda geçerliği ve güvenilirliği sağlamak amacıyla kullanılan çeşitli stratejilerden olan inandırıcılık ve tutarlılığı sağlamak amacıyla bir alan uzmanına, uzman ve tutarlılık incelemesi (Yıldırım ve Şimşek, 2008) için başvurulmuştur. Alan uzmanı ile birlikte değerlendirme toplantısı yapılmıştır. Uzmanın sözel değerlendirmeleri doğrultusunda görsellerin çeşitliliğe dağılımında saptanan bazı hatalar düzeltilerek çalışmaya son hâli verilmiştir.

Bulgular

SBS Türkçe testlerinde görsellerle desteklenen soruların; sınıf düzeyinde yıllara göre oranı, çeşitliliği ve içeriğine yönelik elde edilen bulgular tablolar aracılığıyla sunulmaktadır.

Tablo 1. Görsellerle sunulan soruların sınıf düzeyinde yıllara göre oranı

Sorulardaki Görsellerin Oranı	6. Sınıf SBS			7. Sınıf SBS				8. Sınıf SBS		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Görsellerle Sunulan Sorular	11	9	6	13	5	8	7	10	9	7
Toplam Türkçe Sorusu	19	19	19	21	21	21	21	23	23	23
Görselliğin Türkçe Soruları	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
İçerisindeki Yüzdeler Oranı	57,9	47,4	31,6	61,9	23,8	38,1	33,3	43,5	39,1	30,4

6. sınıf düzeyinde 19 sorudan; 2008 yılında 11, 2009 yılında 9 ve 2010 yılında 6 soru görsellerle desteklenmiştir. 7. sınıf düzeyinde 21 sorudan; 2008 yılında 13, 2009 yılında 5, 2010 yılında 8 ve 2011 yılında 7 soru görsellerle sunulmuştur. 8. sınıf düzeyinde 23 sorudan; 2009 yılında 10, 2010 yılında 9 ve 2011 yılında 7 soru görsellerle desteklenmiştir.

Tablo 2. Görsellerle sunulan soruların çeşitlerine göre sınıflandırılması

Çeşitlerine Göre Görseller	6. Sınıf SBS			7. Sınıf SBS				8. Sınıf SBS		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Şekil	-	-	1	2	-	3	-	1	-	1
Resim	9	4	3	10	4	2	5	7	6	5
Sembol	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-
Grafik	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Tablo	1	3	2	1	1	1	2	2	2	1
Toplam	11	9	6	13	5	8	7	10	9	7

Görsellerle sunulan sorular çeşitlerine göre sınıflandırıldığında şu bulgulara ulaşılmaktadır: 6. sınıf düzeyinde 2008 yılında 11 soru resim, grafik ve tablolarla sunulmuş, şekil ve sembollere yer verilmemiş; 2009 yılında 9 soru resim, sembolle, grafik ve tablolarla sunulmuş, şekillere yer verilmemiş; 2010 yılında ise 6 soru şekil, resim ve tablolarla sunulmuş, sembol ve grafiklere yer verilmemiştir. 7. sınıf düzeyinde 2008 yılında 13 soru resim, şekil ve tablolarla sunulmuş, sembol ve grafiklere yer verilmemiş; 2009 yılında 5 soru resim ve tablolarla sunulmuş, şekil, sembol ve grafiklere yer verilmemiş; 2010 yılında 8 soru şekil, resim, sembol, grafik ve tablolarla sunulmuş; 2011 yılında ise 7 soru resim ve tablolarla sunulmuş, şekil, grafik ve sembollere yer verilmemiştir. 8. sınıf düzeyinde 2009 yılında 10 soru şekil, resim ve tablolarla sunulmuş, sembol ve grafiklere yer verilmemiş; 2010 yılında 9 soru resim, sembol ve tablolarla sunulmuş, şekil ve grafiklere yer verilmemiş; 2011 yılında ise 7 soru şekil, resim ve tablolarla sunulmuş, grafik ve sembollere yer verilmemiştir.

6 ve 7. sınıflara anlatım bozukluğundan soru gelmediği için aşağıdaki tabloda adı geçen kısım boş bırakılmıştır. 6. sınıf düzeyinde toplam 3 yılda görsellerle sunulan 26 soru çeşitli içeriğe dağılırken; 2008'de yazım bilgisi, 2009'da sözcükte anlam ve yazım bilgisi, 2010'da ise grafik, tablo, görsel yorumlama içeriğinden soru gelmemiştir. 7. sınıf düzeyinde toplam 4 yılda görsellerle sunulan 33 soru çeşitli içeriğe dağılırken; 2008'de yazım bilgisi ve grafik, tablo, görsel yorumlama, 2009'da sözcükte anlam, yazım bilgisi ve grafik, tablo, görsel yorumlama, 2010'da grafik, tablo, görsel yorumlama, 2011'de ise sözcükte anlam ve

grafik, tablo, görsel yorumlama içeriğinden soru gelmemiştir. 8. sınıf düzeyinde toplam 3 yılda görsellerle sunulan 26 soru çeşitli içeriğe dağılırken; 2009'da yazım ve dil bilgisi, 2010'da sözcükte anlam ve grafik, tablo, görsel yorumlama, 2011'de ise yazım bilgisi, dil bilgisi ve grafik, tablo, görsel yorumlama içeriğinden soru gelmemiştir.

Tablo 3. Görsellerle sunulan soruların içeriğe göre sınıflandırılması

İçeriğine Göre Görseller	6. Sınıf SBS			7. Sınıf SBS			8. Sınıf SBS			
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Sözcükte Anlam	3	-	1	2	-	1	-	1	-	1
Cümlede Anlam	3	2	1	6	2	2	1	3	1	2
Parçada Anlam	2	4	2	2	2	3	3	4	5	3
Yazım Bilgisi	-	-	1	-	-	1	1	-	1	-
Dil Bilgisi	2	1	1	3	1	1	2	-	1	-
Anlatım Bozuklukları								1	1	1
Grafik, Tablo, Görsel Yorumlama	1	2	-	-	-	-	-	1	-	-
Toplam	11	9	6	13	5	8	7	10	9	7

Sonuç ve Öneriler

Eğitimde kullanılan görseller farklı işlevlere sahiptir. “Eğitimde faydalanılan görseller; öğrencilerin ilgisini derse çekmede iyi araçlardır, anlatılması zor olan konuların daha iyi anlatılmasına yardımcı olabilir ve sözel olarak anlatılamayan bilgileri, duyguları, karmaşık ve soyut konuları somutlaştırabilir” (Kuru, 2008: 40). Ülke çapında uygulanan ve seçme amacı taşıyan bir sınavda, Türkçe sorularında görsellere yer verilmesi eğitim ve sınav sistemi adına önemli bir adım olarak değerlendirilebilir. Uygulanan tüm SBS Türkçe testlerindeki 210 Türkçe sorusunun 85'inin görselleri içerdiği görülmektedir. Türkçe öğretmenlerinin SBS ve Türkçe sorularına ilişkin görüşlerinin belirlenmesine yönelik bir araştırmada; yirmi öğretmenden on biri, “görsel anlatımın SBS’de yer almasının iyi olduğu düşüncesini dile getirmiş, bunun desteklenmesi gereken bir durum olduğunu ifade etmiştir” (Çeçen, 2011: 207).

SBS Türkçe testlerinde görselleri içeren soruların sayısında, yıllara göre bir standardın olmadığı görülmektedir. 6. sınıf düzeyinde 2008’de 11 ve 2009’da 9 olan soru sayısı, 2010 yılında 6’ya; 7. sınıf düzeyinde 2008’de 13, 2009’da 5, 2010’da 8 olan soru sayısı, 2011 yılında 7’ye ve 8. sınıf düzeyinde 2009’da 10, 2010’da 9 olan soru sayısı, 2011 yılında 7’ye inmiştir. Yıllara göre, görselleri içeren soruların sayısında düşüş görülmektedir. Oysa günümüzde görsellik, hayatın her alanında vazgeçilmez bir unsur olarak yer almaktadır; “nitekim eğitim sistemi, bugünkü dijital dünya ve yeni öğrenen kuşağı göz önüne alarak, görselliği eğitim programlarına dâhil etmiştir” (Akpınar, 2009: 39).

Sorularda yer alan görsellerin çeşitliliğinde en çok resimlerden yararlandığı görülmektedir. Ateş (2006: 19)’e göre resimler; “eğitim-öğretim süreçlerinin olmazsa olmaz bir parçası olarak kabul edilmekte, anlamaya yardımcı olarak metne bir ek ve aynı zamanda metni çoğaltmaya yarayan bir araç olarak değerlendirilmektedir”. Yeni ilköğretim programlarının ders kitaplarında resimlemeye önem vermesinin yanında, SBS’de de resimlemenin tercih edildiği görülmektedir. İşeri (2010: 83)’ye göre resimlemeye önem verilmesinin nedenleri; “metnin anlaşılmasına görsel açıdan destek sağlamak ve metnin iletilişinin dilsel olduğu kadar görsellik aracılığıyla da anlamlandırılmasına katkıda bulunmaktır”. Görsellerin çeşitlendirilmesinde en az sembol ve grafikler kullanılmıştır. Oysa “grafikler yoluyla bilgi sunma günümüzde önemli yollardan biri hâline gelmiş; günlük gazeteler, ders kitapları, medya vb. farklı grafikleri mesajlarını iletmek, kamuoyunu bilgilendirmek için kullanılmaktadır” (Akyol, 2010: 131). Sorularda yer alan görsellerin içeriğe dağılımının, en çok cümlede ve parçada anlamda yoğunlaştığı görülmektedir. 2008-2011 yılları arasında görselleri içeren 30 soru parçada anlam ve 23 soru cümlede anlam içeriğinden gelmiştir. 4 soru yazım bilgisi ve 4 soru grafik, tablo, görsel yorumlama içeriğine dağılırken, içerik dağılımında en az paya sahiptir.

İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programları kapsamında yapılan değişikliklerin SBS'ye yansıtılmaya çalışıldığı görülmektedir. Örneğin, yenilenen Türkçe Dersi Öğretim Programları'nda yapılandırmacı yaklaşım merkeze alınmakla birlikte çoklu zekâ anlayışına da yer verilmiştir. SBS Türkçe sorularının görsellerle desteklenmesi, çoklu zekâ anlayışına göre görsel-uzamsal öğrenciler açısından olumlu bir uygulama olarak değerlendirilebilir. Merkezinde yapılandırmacı anlayış dikkate alınarak hazırlanan yeni ilköğretim sistemi, "yeni sistem (SBS) aracılığıyla eskiye oranla (OKS) daha uyumlu ve olumlu olarak görülmektedir" (Gündoğdu vd., 2010: 328).

Araştırma kapsamında elde edilen bulguların sonucuna göre:

Yeni yapılacak orta öğretim kurumlarına geçiş sınavında da SBS'de olduğu gibi görsellerle desteklenen Türkçe sorularına yer verilmelidir. Görsellerin yer alacağı soruların sayısında bir ölçüt olmalı ve soru sayısı bir standarda bağlanmalıdır.

Görsellerle desteklenmiş soruların, çeşitliliğe ve içeriğe göre dağılımı dengeli olmalıdır.

SBS'de yer alan görseller; yaş seviyesi, kullanım amacı, görsel tasarım ilkelerine uygunluk, baskı kalitesi gibi çeşitli açılardan ele alınarak, yeni yapılacak orta öğretim kurumlarına geçiş sınavında da elde edilecek bilgilerden yararlanılmalıdır.

Görselleşmenin günlük hayatın her alanına yansımaları ve bu yansımalarının bir göstergesi olarak SBS'de görsellere yer verilmesi sebebiyle İlköğretim 6-8. Sınıflar Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda görsel okuma ve görsel sunu alanına, ayrı bir öğrenme alanı olarak programda yer verilmelidir.

Kaynakça

- Akpınar, B. (2009). İlköğretim 1-5. sınıflar Türkçe öğretim programları görsel okuma ve sunu öğrenme alanının değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34(154), 37-49.
- Akturan, U. (2008). *Nitel araştırma yöntemleri Nvivo 7.0 ile nitel veri analizi*, T. Baş ve U. Akturan (Ed.). Doküman incelemesi (117-126). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Akyol, H. (2010). *Yeni programa uygun Türkçe öğretim yöntemleri* (3. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Ateş, S. (2006). *İlköğretim dördüncü sınıf metinlerindeki görsellerin okuduğunu anlama ve özetlemeye etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Berberoğlu, G. (2009). Milli Eğitim Bakanlığı Seviye Belirleme Sınavı (SBS) uygulamalarının değerlendirilmesi. *Cito Eğitim: Kuram ve Uygulama*, 2, 10-24.
- Çam, B. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin görsel okuma düzeyleri ile okuduğunu anlama, eleştirel okuma ve türkçe dersi akademik başarıları arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çeçen, M. A. (2011). Türkçe öğretmenlerinin seviye belirleme sınavı ve Türkçe sorularına ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 201-211.
- Doğan, N. ve Sevindik, H. (2011). İlköğretim 6. sınıflar için uygulanan Seviye Belirleme Sınavı'nın uygunluk geçerliği. *Eğitim ve Bilim*, 36(160), 309-319.
- El-Tigi, M. A., Lewis, B. A. & Mac Entee, V. M. (1996). Perception of elementary students of visuals on the web. *Report no. IR018362, ED408949*. Erişim tarihi: 24.11.2010
- Genelge 2008/77. Sayı: B.08.0.ETG.0.21.02.01.209.1/20242. Konu: SBS sonuçlarının değerlendirilmesi. İlan tarihi: 12/11/2008
- Gündoğdu, K., Kızıldaş, E. ve Çimen, N. (2010). Seviye Belirleme Sınavı(SBS)'na ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri (Erzurum il örneği). *İlköğretim Online*, 9(1), 316-330.
- İşeri, K. (2010). *Türkçe ders kitabı çözümlenmeleri*, H. Ülper (Ed.). Türkçe ders kitaplarındaki görseller (91-113). Ankara: Pegem Akademi.

- İşler, A. Ş. (2003). Yazılı ders materyallerinde illüstrasyon kullanımının yeri ve önemi. *Millî Eğitim Dergisi*, 157(Kış). Kaynak: http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/157/isler.htm. Erişim tarihi: 01.06.2011.
- Kuru, A. (2008). *İlköğretim beşinci sınıf Türkçe dersi öğretim programında yer alan görsel okuma ve görsel sunu becerilerinin öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- MEB. (2009). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu* (1-5. sınıflar). Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook* (Second edition). California: SAGE Publications.
- Punch, K. F. (2005). *Sosyal araştırmalara giriş: nitel ve nicel yaklaşımlar*, D. Bayrak, B. Aslan ve Z. Akyüz (Çev.). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (7. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, M. C. (2008). Yeni ilköğretim programının değerlendirilmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 180(Güz), 314-323.
- http://ocw.metu.edu.tr/file.php/30/ders_notlari/32dersnotu1.pdf
- http://oges.meb.gov.tr/sbs_groru.htm
- <http://www.ldaofmichigan.org/burmark.interview.pdf>